

[eu och facket]

ILO kritiserar EU:s krav på Grekland

ILO:s expertkommitté uttrycker i sin årliga rapport stark oro över de ingrepp i kollektivavtalen som Grekland tvingats göra i utbyte mot nödlånen från den så kallade trojkan, dvs. EU-kommissionen, Europeiska centralbanken och Internationella valutafonden [IMF].

ILO [International Labour Organization] är FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor och har 183 medlemsstater. ILO är ett självständigt fackorgan inom FN med säte i Geneve. Det ska bland annat främja sysselsättning samt bättre arbets- och levnadsvillkor i hela världen, värna om fackliga fri- och rättigheter samt vara normgivande för arbetslivet.

ILO:s expertkommitté publicerar årligen en granskning av hur medlemsstaterna lever upp till sina åtaganden enligt de konventioner de ratificerat. I 2011-års rapport efterfrågade den kompletterande information från Grekland för att avgöra om de åtgärder som vidtagits till följd av EU/IMF-trojkan så kallade stödpaket till Grekland påverkat utövandet av den fackliga föreningsfriheten såsom den följer av medlemskap i ILO och ratifikationen av de grundläggande konventionerna 87 om föreningsfrihet och organisationsrätt och 98 om organisationsrätt och rätt till kollektiv förhandling.

EU/IMF-trojkan så kallade stödpaket är förenat med krav som tvingat Grekland att anta

lagstiftning om att kollektivavtal på företagsnivå ska ha företräde framför branschavtal, oavsett om det är en fackförening eller annan sammanslutning av arbetstagare som företräder arbetstagar sidan på företaget.

Expertkommittén uttrycker nu djup oro över att andra parter än de som träffat ett visst kollektivavtal kan frigöra sig från detta på lägre nivå, till exempel företagsnivå, i strid mot ILO:s principer. Grekland uppmanas i starka ordalag att anpassa lagstiftningen till ILO:s regelverk. ILO:s utgångspunkt är att arbetsgivare och arbetstagare som är bundna av kollektivavtal inte ska kunna träffa avtal om arbetsvillkor som står i motsättning till detta.

Därutöver har EU/IMF-kraven medfört att lagstiftning om lönesänkningar har antagits i Grekland. Expertkommittén påtalar att om en regering som en del av en "stabiliseringspolitik" begränsar parterna möjlighet att fritt förhandla om lönenivåerna ska detta användas som "en exceptionell åtgärd" och enbart i den mån det är "nödvändigt" och utan att överskrida "en rimlig period" Åtgärderna ska dessutom åtföljas av garantier i syfte att skydda arbetstagarernas levnadsstandard.

Den grekiska regeringen uppmanas därför att ange vad den har gjort för att säkerställa arbetstagarernas levnadsstandard, och att efter en bestämd tid tillsammans med arbetsmarknadens parter göra en bedömning om "åtgärderna fortfarande är nödvändiga".

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Nyligen presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, säger LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informations-spridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF

Säg nej till euroländernas finanspakt

Med EMU-krisen har det blivit alltmer uppenbart att det är EU:s stormakter som dikterar villkoren för övriga EU-länder. Den finanspakt, eller åtstramningspakt om man så vill, som Tyskland och Frankrike har påtvingat euroländerna innebär allt mer av precis det som hittills fungerat mycket dåligt. Europafackets generalsekreterare Bernadette Ségol säger att finanspakten innebär "permanent automatisk åtstramning" och att "det är en nederlagsstrategi, därför att beslutet skär av varje möjlighet till ekonomisk återhämtning".

Finanspakten medför att man stramar åt tyglarna för medlemsstaternas finanspolitik [offentliga utgifter och skatter]. EU-kommissionen ska kontrollera euroländernas budgetar så att de följer reglerna och underkänna budgetar om de har för stora underskott. Om det strukturella underskottet [underskott som inte anses bero på konjunkturen] i medlemsländerna statsbudgetar överstiger 0,5 procent av BNP kan de dömas till böter på upp till 1 procent av BNP. Euroländerna blir skyldiga att skriva in kravet på budgetbalans i sin lagstiftning, helst av "konstitutionell karaktär". Om länderna inte lagfäster budgetkraven kan de hamna inför EU-domstolen och dömas till böter på upp till 0,1 procent av BNP. I praktiken handlar det om att acceptera kraftiga nedskärningar i välfärden, försämringar för löntagarna och uppluckringar av de fackliga rättigheterna. Typ Grekland.

Finanspakten innebär ett tvång för länder som har euron som valuta att överge sitt demokratiska självbestämmande över finanspolitiken och acceptera en hårdare styrning från det nya Eurotoppmöte med en särskild ordförande som kommer att dirigeras av stormakternas regeringar och där EU-domstolen, EU-kommissionen och Europeiska centralbanken [ECB] verkställer deras påbud. Finanspakten är därmed inte bara en centralisering utan även en avdemokratisering av den ekonomiska politiken. Inom fem år ska den mellanstatliga finanspakten upphöjas till EU-lag. Ett av syftena [precis som valutaunionen som sådan] är att tvinga ihop euroänderna till en centraliserad och odemokratisk överstat, ett slags Europas Förenta Stater.

Sverige och andra EU-länder utanför euron kan ansluta sig till euroländernas åtstramnings-

pakt på frivillig väg. Enligt regeringens tolkning skulle Sverige inte på något sätt vara bundet av de krav som ställs på euroländerna, men skulle genom att medverka kunna "vinna" inflytande. Men det enda Sverige tjänar på finanspakten är att Fredrik Reinfeldt får sitta med som åhörare på ett av Eurotoppmötena per år. Att gå med i finanspakten innebär ytterligare ett steg in i den valutaunion som svenska folket röstade nej till i folkomröstningen 2003 och som 86 procent av de som bestämt sig skulle rösta nej till om det vore folkomröstning idag [Europaanalys, maj 2012].

Riksdagen måste därför säga nej till euroländernas finanspakt.

Gudrun Schyman, styrelseledamot Feministiskt initiativ

Hans Tilly, tidigare förbundsordförande Byggnads

Jan-Erik Gustafsson, ordförande Folkrörelsen Nej till EU

Jenny Wrangborg, kallskänka och poet

Jonas Wallin, förbundsordförande Elektrikerna

Josefin Brink, riksdagsledamot [v]

Kajsa Ekis Ekman, författare och journalist

Lars Lindgren, förbundsordförande Transport

Lena Gonäs, professor

Roland Spånt, nationalekonom

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU:s
kampanjfond. Hela
vår verksamhet
bygger på
medlemsavgifter
och frivilliga bi-
drag från enskilda
och andra organi-
sationer. Sätt in
ett valfritt belopp
på plusgiro 603
95 78 - 7.**

Grekland håller på att implodera

Nyval och politiskt kaos i en ekonomi som håller på att implodera. Det är dagens Grekland. Efter världens dom över hur EU:s ledare hanterat krisen kommer att bli hård. Istället för att söka rationella lösningar - exempelvis tidiga skuldavskrivningar, temporärt euroutråde, ökad import från de krisdrabbade länderna - har moralism och egoism fått styra och skulden har lagts på det grekiska folket. Vanliga greker har fått ta smällen med halverade löner, en sjukvård som havererat och med en skyhögt arbetslöshet som nu uppgår till 22 procent. Ekonomiskt kaos ger politiskt kaos. Därav nyvalet den 17 juni.

Grekerna gör rätt när de gör uppror mot de ansvariga partierna. Men det innebär inte att de politiska partier som ser ut att vinna har realistiska program. De vinner därför att de står för något annat. Den grekiska vänsterkoalitionen Syriza som gick starkt fram i det ordinarie valet vill exempelvis omförhandla villkoren i låneavtalen - gott så - men står fast vid euromedlemskap. Skälet är att grekerna överlag vill vara kvar i euron, men det är i detta som den grekiska politiken är orealistisk snarare än ifråga om möjligheterna till skuldavskrivning och förändringar i avtalen. Det är fullt möjligt att de lyckas med sådant, men däremot finns det inget realistiskt scenario i vilket Grekland har kvar euron och förmår att vända utvecklingen inom en snar framtid.

FÖR HUR SKULLE EN SÅDAN VÄNDNING gå till? Grekland kan inte förlita sig på varuexporten. Euromedlemskapet har gjort att växelkurserna blivit så felvärderade att det kan liknas vid att grekiska exportörer betalar en 20-procentig EMU-skatt. De kan inte förlita sig på ökade utländska investeringar. Det finns inga internationella investerare som idag är beredd att satsa i Grekland - osäkerheten är för stor. Inte heller kan den grekiska inhemska konsumtionen dra ekonomin. Vilken vanlig grek vågar idag konsumera mer än det nödvändigaste?

Turismen då? Tyvärr. Bokningsläget är 25 procent lägre än normalt och turistintäkterna väntas falla åtminstone 10 procent. Turistindustrin är den grekiska ekonomins hjärta. Den står för 18 procent av landets ekonomi och för vart

femte jobb. Vänder inte turistindustrin, vänder inte den grekiska ekonomin.

Så vad göra? Vi kan söka svar i historien. Under senare tid har det blivit alltmer populärt att peka på likheterna mellan de misstag som gjordes på 1930-talet och EU:s politik av idag. Likheterna är slående. Men det finns inte bara misslyckanden under 1930-talet. Där finns också positiva lärdomar att dra.

Studerar man 1930-talet så ser man för det första att det fanns en grupp länder som klarade sig bättre än andra, nämligen det så kallad Sterlingblocket. Det var de länder - Sverige var ett av dessa - som följde pundet ut ur guldmyntfoten redan hösten 1931. Det innebar devalvering så att exportindustrin fick stimulans och så att räntepolitiken frigjordes så att den kunde användas för att stimulera ekonomin. Det var så den svenska ekonomin vände. Ett nutida exempel på denna strategi är Island. Det var ett av de hårdast drabbade länderna under finanskrisen, men till skillnad från Eurozonens depressionsekonomier är Island på väg att återhämta sig.

DET ANDRA SOM MAN INSER ÄR ATT TRON kan försätta berg. För att våga investera, för att våga konsumera måste man tro på framtiden. Detta lär vi oss av USA. Till skillnad från Sterlingblocket behöll USA knytningen till guldet och tvingades därför föra en restriktiv ekonomisk politik när krisen var som värst. Och depressionen blev därför mycket allvarligare. Det krävdes byte på presidentposten innan kursen ändrades. Roosevelt efterträdde Hoover och deklarerade att "en nations inhemska ekonomiska situation är en viktigare faktor för dess välbefinnande än priset på dess valuta", varefter han kapade dollarns guldförtöjning och lade grunden för expansion. Samtidigt ingöt han nytt hopp med New deal. På så sätt förändrades människors förväntningar och de vågade satsa på nytt. Depressionen bröts genom att chocka ekonomin och människors förväntningar.

Den grekiska lösningen är snarlik, men de kan inte genomföra den själva. Det krävs stöd utifrån. Ett batteri av åtgärder behövs: euroutråde så att exportindustrin kan bli konkurrenskraftig och så att turistindustrin kan återhämta sig; höjda löner så att människor vågar konsumera; återanställningsprogram för den offentliga sjukvården och skolsystemet; skulderna måste skrivas av och omvärlden måste erbjuda såväl temporärt budgetstöd som att åta sig att finansiera

produktivitetshöjande investeringar som kan kkanaliseras via Europeiska investeringsbanken, kort sagt en modern Marshallhjälp.

Vi kan kalla det för keynesiansk chockterapi. Förändra de depressionsstyrda villkoren så drastiskt genom euroutråde och en omläggning av den ekonomiska politiken att människor börjar tro på framtiden, så att de vågar konsumera och så att företagen vågar investera. Blir det smärtsamt? Ja! Men det blir knappast värre än de år av depression och massarbetslöshet som väntar med fortsatt euromedlemskap.

Tony Johansson

Euroländerna räddar Spaniens bankägare

De 17 euroländernas finansministrar, den så kallade Eurogruppen, beslutade under en telefonkonferens den 11 juni att bidra med upp till 100 miljarder euro för att rädda den spanska banksektorn. Pengarna ska användas för att rädda i första hand Bankia, men också andra spanska banker, som sitter på mängder av dåliga lån kopplade till landets kapsejsade fastighetssektor.

Pengarna kommer från euroländernas stödfonder EFSF och ESM. Stödet kommer att vara i form av lån till villkor som är ”betydligt gynnsammare” än marknadsvillkoren. Pengarna kommer att kanaliseras till bankomstruktureringsfonden FROB. Spaniens finansminister Luis de Guindo sade att FROB:s skulder räknas som offentlig skuld, räntorna på lånen kommer att påverka budgetunderskottet men effekten på underskottet kommer att bero på hur mycket kapital som används.

Men begrepp som ”bail-out”, ”räddningspaket” och ”nödlån” gör den spanska regeringen allt för att undvika i syfte att mörka utländsk kontroll över Spaniens ekonomi. Enligt Financial Times finns det i nuläget inget statsfinansiellt åtgärds paket av grekisk modell som Spanien måste genomföra för att erhålla lånet. Detaljer kring lånet saknas fortfarande.

I Eurogruppens uttalande sägs att finansministrarna ”noterar att Spanien redan implementerat betydande budgetmässiga reformer och arbetsmarknadsreformer. [...] Gruppen har förtroende för att Spanien kommer att uppfylla sina förpliktelser. [...] Framstegen på dessa områden kommer att följas nära och regelbundet

parallellt med den finansiella hjälpen”.

I klartext betyder det att Spanien nu går delvis samma öde till mötes som Grekland. I samma stund som man tar emot stödpengarna underordnar man sig de krav som sätts upp av den beryktade trojkan: EU-kommissionen, Europeiska centralbanken och Internationella valutafonden.

Lån från euroländernas räddningsfonder är ”ingen gratislunch”, varnade chefen för EFSF, tysken Klaus Regling, samma dag som euroländernas finansministrar förklarade sig beredda att undsätta de spanska bankägarna.

Man ska också ha klart för sig att Spaniens ekonomi är av en helt annan storlek än Greklands. Spanien är EU:s fjärde största ekonomi och den spanska bruttonationalprodukten är ungefär fem gånger så stor som den grekiska.

Statsminister Fredrik Reinfeldt talar om ”en av de största finansiella räddningsaktioner som världen har sett”. 100 miljarder euro. Det är 892 miljarder svenska kronor – omkring 60 miljarder mer än den svenska statens samlade skatteinkomster och andra intäkter i år.

Gösta Torstensson

Riksdagen sade ja till ESM

Vänsterpartiet fick inget stöd i riksdagen för sitt krav att Sverige ska kräva garantier för fackliga rättigheter innan en ändring av EU:s fördrag kan godkännas. LO hade uppmanat riksdagen att skjuta på beslutet.

Riksdagen hade att ta ställning till ett förslag om att göra det möjligt att i EU inrätta ESM, en stabilitetsmekanism för att ”lösa eurokrisen”. Alla EU-länder måste godkänna förslaget, som kräver en ändring av EU:s fördrag, för att det ska kunna genomföras.

Socialdemokraterna och regeringspartierna röstade ja till förslaget.

LO hade i ett brev uppmanat riksdagen att skjuta på beslutet och ta god tid på sig att analysera hur ESM påverkar mänskliga och fackliga rättigheter. I sitt brev uppmanade LO riksdagen att ta fram en plan för hur ett socialt protokoll i anslutning till EU:s fördrag. Detta protokoll ska garantera grundläggande fackliga rättigheter även i de fall dessa kommer i konflikt med kapitalets frihet.

Endast Vänsterpartiet ville i riksdagen villkora ett godkännande av ESM med ett krav om ett socialt protokoll.

Nytt EU-förslag hotar strejkrätten

De fackliga rättigheternas status inom EU-rätten har varit oklar sedan EU-domstolens utslag i Viking-, Laval- och Rüffertmålen. Fackföreningsrörelsen och den politiska vänstern har sedan de uppmärksammade domarna föll drivit linjen att de grundläggande fackliga rättigheterna måste skyddas från inskränkningar av EU genom ett socialt protokoll. Protokollet ska slå fast att de fackliga rättigheterna är överordnade de ekonomiska friheterna i EU, och inte kan inskränkas av EU-domstolen.

EU-kommissionen presenterade nyligen sitt förslag till reglering av strejkrätten. Förslaget – en förordning kallad Monti 2 – går i rakt motsatt riktning mot det fackliga kravet. För EU-kommissionen som de vill kommer den inskränkning av strejkrätten Viking-, Laval- och Rüffert-domarna innebar istället att upphöjas till lag inom EU.

Förordningen innehåller en proportionalitetsregel, där stridsåtgärder ska kunna olagligförklaras av EU-domstolen om de anses hindra den fria rörligheten. Konsekvenserna av en sådan regel kan bli helt förödande för facket, som måste kalkylera med risken att i efterhand drabbas av skadestånd när man fattar beslut om att vidta stridsåtgärder.

Det är helt oacceptabelt att EU med detta förslag vill ge sig in och begränsa strejkrätten i medlemsländerna. De fackliga rättigheterna, inklusive strejkrätten regleras i FN-konventioner, i Europarätten och i den svenska grundlagen. Vi menar att EU överskrider sina befogenheter genom att vilja gå in och inskränka dessa rättigheter med hänvisning till den inre marknaden.

De tre fackliga centralorganisationerna LO, TCO och SACO har riktat skarp kritik mot förslaget.

Förordningen kommer att behandlas i EU:s ministerråd under våren och sommaren. Vänsterpartiet har tydligt markerat att vi anser att den svenska regeringen ska avvisa förslaget. Vi anser dessutom att den föreslagna inskränkningen av strejkrätten gör det än mer angeläget att sätta tryck bakom kravet på att skydda de fackliga rättigheterna genom ett socialt protokoll. Och redan i maj finns en möjlighet för den svenska riksdagen att göra det.

Då kommer en förändring i EU:s fördrag att behandlas av riksdagen i samband med inrättandet av den så kallade stabilitetsmekanismen. Sveriges riksdag har då möjlighet att villkora sitt godkännande av fördragsändringen med att de fackliga rättigheterna garanteras genom ett socialt protokoll. Riksdagen har också möjlighet att kräva att den svenska kollektivavtalsmodellen respekteras av EU genom ett särskilt undantag.

Kraven är desamma som de Vänsterpartiet drev i samband med att Lissabonfördraget röstades igenom i Riksdagen 2008. Den gången valde socialdemokraterna att inte ställa sig bakom kraven. Nu har ytterligare några år gått efter Lavaldomen, och konsekvenserna är kännbara.

Social dumpning är ett faktum och det har blivit allt svårare för facken att kontrollera löner och arbetsvillkor på byggen, på vägarna och i skogen.

När nu dessutom EU-kommissionen har visat att man är beredd att gå så långt som att inskränka strejkrätten med en förordning är det hög tid att agera och ställa krav. Och om inte Sverige med vår starka arbetarrörelse tar täten och utmanar EU i kampen för fackliga rättigheter, vem ska då göra det?

Josefin Brink

Svenskt nej till EU-förslag om arbetsrätt

Riksdagen säger nej till EU-kommissionens förslag till nya regler om arbetsrätten för löntagare som arbetar i ett annat EU-land.

Ett enigt arbetsmarknadsutskott förklarade redan en vecka före riksdagens formella beslut att de anser att förslagen strider mot den så kallade subsidiaritetsprincipen, som kan tolkas som att beslut ska fattas på den lägsta möjliga politiska nivån.

Avgörande på EU-nivå ska ske om det inte går att nå samma effekt med ett beslut på nationell nivå, dvs. i de enskilda EU-länderna. Riksdagen skickar ett motiverat yttrande till EU-parlamentet, Europeiska rådets och EU-kommissionens ordförande,

Kommissionens förslag till lagpaket handlar om ett nytt direktiv om tillämpningen av EU:s utstationeringsdirektiv och om villkoren för löntagare som arbetar i ett annat EU-land.

Det handlar också om en ny förordning, kallad

Monti II-förordningen, om avvägningar mellan löntagarnas strejkrätt och företagets rätt till fri rörlighet över de inre gränserna inom EU. Förordningen innebär i princip att man lagfäster den omtvistade Lavaldomen och andra antifackliga avgöranden som kommit från EU-domstolen under de senaste åren.

Förslagen ska enligt EU-kommissionen ge löntagare som arbetar tillfälligt i ett annat EU-land, ett bättre skydd. Men det håller riksdagen inte med om.

Gösta Torstensson

Grekland kan kastas ur Euron

Efter grekiska valet började plötsligt hela Europa tala om "Grexit", alltså att slänga ut Grekland från Euron. Efter att ha upprepat "otänkbart" i ett par års tid tyckte exempelvis Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble och EU-kommissionens Manuel Barroso inte längre att det var en så dålig idé. I själva verket har tyska finansdepartementet sedan mer än ett år tillbaka haft en arbetsgrupp som studerat frågan, enligt Der Spiegel.

Men varför har det tyska etablissemangen börjat gilla idén? Jo, exempelvis Die Zeits ledarsida skriver: "Italien, Spanien och Portugal skulle snabbt inse de dramatiska konsekvenserna av Greklands vårdslöshet. Det skulle motivera dem att korrigera gamla misstag. Grekland kan ha gjort euron en sista tjänst". Frankfurter Allgemeine Zeitung håller med: "Ett utträde skulle faktiskt kunna ha en disciplinerande effekt på andra länder: de som vill ta en genväg förbi reformer och budgetnedskärningar kan få en obehaglig upplevelse."

Och vilka "reformer" det handlar om har inte ändrats. ECB:s Mario Draghi uttalade efter de grekiska och franska valen att "vi måste acceptera mer delegering av finanspolitisk suveränitet från nationell nivå till någon form av centralregering", medan EU:s ekonomikommissionär Olli Rehn förklarar "vi kan inte trava skuld på skuld. Det är avgörande att vi fortsätter med budgetförstärkning...". Den 15 maj antog EU:s finansministrar en gemensam rapport med budskapet att "européerna måste arbeta längre och förvänta sig lägre pensioner", som EU Observer sammanfattar det. De depressionsframkallande åtstramningarna och avdemokratiseringen av den ekono-

miska politiken måste fortsätta, men när nu inte Grekland kan bli pilotprojekt för det, ska landet i stället göras till varnande exempel med en snabb och kaotisk utslängning ur valutaunionen.

EU agerar enligt klassisk militär logik: det enda som kan få soldaterna att springa mot minfält och skyttegravar, är att de vet att de blir skjutna som desertörer om de vänder om.

Jon Weman

Livsfarliga persontåg – en affärshemlighet

Veolias tåg från Malmö till Stockholm var tre timmar försenat redan vid avfärden efter lunch den 2 januari 2011. I skogen utanför Osby gick ett av hjulen på loket sönder, förstörde drygt en kilometer räls och krossade delar av underredet på flera vagnar. Lokföraren nödbromsade. Ett par hundra resenärer fick pulsa ut i snön för vidare färd med buss.

De hade tur. Tåget kunde ha farit ut i skogen i 160 kilometer i timmen.

Nu rapporterar Skånska Dagbladet att Veolia tog loket i drift trots att det hade körförbud. Det stod inne för reparation på Euromaints verkstad i Malmö. Hjul var skadade. En hel hjulaxel skulle bytas ut.

Tidningen källa är en av de anställda vid verkstaden. Han kan inte framträda med namn utan att riskera jobbet.

Veolia förnekar uppgifterna.

Vem ska man lita på?

Enligt flera källor är detta inte är någon enstaka händelse. SJ respekterar körförbuden, men Veolia och andra bolag struntar ofta i dem. Operatörerna har fullbokade tåg och inga lok och vagnar i reserv. Då får tågen gå trots röd flagg.

De som har förstahandsinformationer kan inte framträda offentligt. De vågar inte ens vända sig till Transportstyrelsen med sina vetskaper.

Efterforskningar pågår på Euromaint. Företagets kunder kräver att källan till Skånska Dagbladets uppgifter spåras upp.

På den nya, konkurrensutsatta järnvägen gäller inte offentlighetsprincipen. Upplysningar av livsviktig betydelse faller under affärssekretessen. För utövandet av vår valfrihet får vi hålla oss till reklamen. Där står inget om lok och vagnar med körförbud.

Mikael Nyberg

Lobbyister blir experter i Bryssel

”Säg mig vem du umgås med och jag skall säga dig vem du är”. Det var Euripides, den grekiske tragediförfattaren, som för 2.400 år sedan formulerade ordspråket. Associationen till Euripides dök upp i min tanke häromveckan när jag lyssnade på en föreläsning om EU-kommissionen. Och innan ni dömer mig som en märklig EU-nörd, låt mig förklara bakgrunden.

Jag deltog på en studiekonferens i Köpenhamn organiserad av den Förenade Vänstern i EU-parlamentet. En av inledarna var dansken Kenneth Haar från Corporate Europe Observatory. CEO är en forsknings- och kampanjgrupp som arbetar mot storföretagens lobbyverksamhet i EU. Kenneth Haar talade om finanslobbyn och EU-kommissionen.

Kommissionen fattar sina beslut i slutna rum. Sekretess råder. Regelverket mot insyn kan beskrivas som motsatsen till den svenska offentlighetslagstiftningen. Men CEO samlar information från olika källor och presenterar sedan rapporter om hur kommissionen arbetar och fattar sina beslut.

Idag finns det ungefär 30.000 lobbyister i Bryssel. Av dem arbetar 700 inom finanslobbyn som representerar stora banker och finansinstitut. Det som gör dem unika är att de släpps in i beslutsprocessen innan den ens startat. Och långt före de folkvalda EU-parlamentarikerna får veta något som helst om innehållet.

Kommissionen utser flera av dessa finanslobbyister till sina egna expertgrupper. 2010 arbetade fjorton av expertgrupperna med bank och finansfrågor. Åttio procent av deltagarna var finanslobbyister. Sju av expertgrupperna bestod enbart av dessa lobbyister. De dominerade kraftigt i ytterligare fem grupper.

I EU har den icke-folkvalda kommissionen monopol på lagstiftningsförslag. Expertgrupperna arbetar nu på förslag på hur bank och finanssektorn ska regleras bättre inom EU. Åttio procent av deltagarna är alltså lobbyister för bank och finanssektorn. Just den sektor som de ska reglera. Det kan bara sluta på ett sätt. Det blir inte mycket till reglering.

Ibland hör man socialdemokrater sucka om att det mesta var bättre i EU på fransmannen Jacques Delors tid. Han var kommissionens ordförande

1984-1994 och kallade sig socialist. Men också under hans tid gavs storföretagslobbyn enormt inflytande över EU:s utveckling. European Roundtable of Industrialists [ERT], som samlar 45 direktörer från storföretag i EU, var den viktigaste rådgivaren. ERT ville ha inre marknad, gemensam valuta och nyliberala reformer. Delors var deras bästa vän. Men en vän som också alltid talade om den sociala agendan.

I bästa fall var Delors en naiv idealist som trodde att det fanns en evig kompromiss med kapitalet. Ungefär så här; om kapitalet får snabb EU-integration så kommer den sociala agendan i retur. Men välfärdsstaten är inte ett avtal mellan vänner. Välfärdsstaten byggdes i strid mot kapitalet. Den är ett resultat av organiserad facklig och politisk kamp. Välfärdsstaten var en historisk eftergift från kapitalet tillbakapressad av en framgångsrik arbetarrörelse.

Men genom EU fick kapitalet den inre marknaden och den gemensamma valutan. Finanslobbyn fixade avregleringar och nu en åtstramningspakt. Kapitalets motoffensiv i klasskampen pågår varje dag sedan flera år. Och välfärdsstaterna i EU faller samman. En efter en.

Innan vi går till barriaderna för att försvara vad tidigare generationer byggde upp, låt oss svara Euripides. ”Säg mig vem du umgås med och jag ska säga dig vem du är”.

EU-kommissionen umgås med finanslobbyn. Och sanningen är alltid konkret: Kommissionen är det europeiska finanskapitalets handgångne man. Eller brutalt ärligt: Dess lydige dräng.

Stellan Hermansson

**Bli medlem i Folk-
rörelsen Nej till EU.
200 kronor på plus-
giro 433 02 07 -
4. Ungdomar,
arbetslösa och
pensionärer betalar
150 kronor.**

Fem år av krympande ekonomi i Grekland

”I morgon är valet ert. Men egentligen har ni inte något val. Ni kan nämligen bara välja mellan smärtsamt förnuft och full undergång”. Denna utpräglat liberala hälsning tryckte den inflytelserika tyska tabloidtidningen Bild i ett brev till det grekiska folket, dagen före valet i söndags.

Det arroganta budskapet är en avslöjande illustration av hur de upphöjda försvararna av dagens kapitalism ser på folkstyrets optimala räckvidd. Samtidigt är det sant att det förnuftiga valet är smärtsamt, men det oförnuftiga katastrofalt. Vad som är det ena och det andra har dock Bild fått om bakfoten.

Den pågående nedskärningspolitiken i Grekland har redan gett fem påföljande år av krympande ekonomi. Det innebär fler sammanhängande kvartal med nedgång än under den stora depressionen i USA i slutet av 1920-talet och början av 30-talet. Arbetslösheten är över 20 procent, bland ungdomar runt 50. Var fjärde grek befinner sig nu under fattigdomsgränsen. Sjukvården kollapsar, skolor havererar, infrastrukturen förfaller.

Det är alltså denna politik som den så kallade trojkan – EU-kommissionen, Internationella valutafonden [IMF] och Europeiska Centralbanken [ECB] – önskar att grekerna ska föra ännu mer av.

EN SÅDAN UTVECKLING INNEBÄR GIVETVIS att det blir allt tyngre att betala av de lån som europeiska banker har tjänat gott på att ge den grekiska staten. Trojkan själv räknar med att nedskärningar och privatiseringar till trots, så ska statskulden sjunka från dagens 163 procent av BNP till strax under 120 procent av BNP år 2020 – vilket fortfarande skulle innebära stora årliga räntebetalningar ur en sargad statskassa.

Då ska man komma ihåg att IMF vid sin överenskommelse med Grekland 2010 också räknade med att skulden fortsätta öka, men inte lika mycket. I den kalkylen låg att arbetslösheten skulle öka till 14 procent och hålla sig där i cirka fem år. Vi vet redan nu att det har blivit värre – just på grund av de nedskärningar som ingick i överenskommelsen.

Den ”sparpolitik” som påtvingas Grekland pressar fram en avmodernisering av ekonomin.

Människor drivs ut i en arbetsintensiv, lågproduktiv, och ofta grå eller svart tjänstesektor. På en del håll har man börjat med lokal byteshandel.

Naturligtvis blir kostnaderna för att stora delar av en hel generation står utanför den reguljära arbetsmarknaden enorma, i form av sociala spänningar men också förlorad kompetens och produktionskapacitet.

Vad det kostar när grekiska familjer av ekonomiska skäl ger bort vårdnaden om sina barn till fosterhem är svårt att säga, men ”förnuftigt” är det svårt att kalla det.

Mot detta ställde den grekiska vänsterkoalitionen Syriza ett ekonomiskt program, vars implementering faktiskt skulle ha inneburit ett första seriöst försök att aktivt motverka krisen och vända den till strukturella förbättringar.

SKULDBETALNINGARNA SKULLE FRYSAS, EN internationell kommission gå igenom den samlade skulden och stora avskrivningar göras med utgångspunkt i en legitimitetsbedömning. Betalningssystemet skulle säkras genom en nationalisering av banker, istället för att man kastar pengar i bottenlösa [men inte herrelösa] hål. En tydligt progressiv skattepolitik skulle införas, med ett egendomsregister som skulle möjliggöra beskattning – eller för dem som försöker fuska, konfiskering – av de rikastes förmögenhet [som är mycket stor]. En industripolitik för att omstrukturera näringslivet föreslogs. Man ville förstärka arbetslöshetsunderstödet och bygga upp ett heltäckande socialförsäkringsnät.

Så kunde resurserna i ekonomin användas produktivt istället för att malas ned i den stora finansiella härdsmälta som knappast skapats av grekiska sjuksköterskor och lärare.

Massiv skrämpropaganda – inhemsk och utländsk – hindrade Syriza från att nå ända fram. Men Greklands politiska karta har ändå ritats om. Det finns nu en stark och reell parlamentarisk opposition. Folk har mobiliserats och tänkt till. En väg framåt är presenterad.

Den vägen bör studeras långt utanför Grekland. För frågan är inte om de krediter som byggts upp i finanssektorn, och som nu övervältas till statskassorna i land efter land, kommer att behöva skrivas av massivt. Frågan är på vems villkor. Och i förlängningen: om Bilds beskrivning av valmöjligheter ska vara hela den europeiska demokratins öde.

Ali Esbati

Det eviga nuets diktatur råder

När moderaternas nye partisekreterare Kent Persson hävdade att Borg/Reinfeldt aldrig påstått att det rådde massarbetslöshet under socialdemokratiskt styre var det inte bara en borgerlig blunder. För Persson är minsann en av männen bakom den moderna moderata historierevisionismen. Det var Sofia Arkelsten som förra året fick klä skott för det idéprogram som Kent Persson faktiskt var med och formulerade. Moderaterna ville fräckt ha cred för inte bara rösträtten och kampen mot apartheid utan också välfärdsstatens framväxt. Arkelsten fick till slut gå medan Persson befordrades.

Den nye partisekreteraren fick förstås backa från sitt uttalande om massarbetslösheten men Persson berättade samtidigt något för oss, inte bara om högerens arrogans eller om politiken som spin i stället för substans. Persson personifierar också ett politiskt klimat som jag tänker på som det eviga nuets diktatur.

Jag vet att Sverige brukar kallas ett historielöst land och det kanske är priset vi får betala för att vara så svala nationalister. Så Kent Persson är kanske, liksom Arkelsten, helt okunnig om historia. Men jag tror faktiskt att Moderaterna kände sig trygga med en mediebevakning där journalisterna stämmer av politikerna mot det tränga rådande nuet, inte där de analyseras/kritiseras i en ständigt expanderande tid.

Till och med i public service-nyheterna framstår samhället som en överraskningschock. Eurons kris, vanvården av äldre, skolans segregering, den höga arbetslösheten med mera bara händer och politikerna kan så lätt låtsas att de också är offer för omständigheterna, för en utveckling som gåtfullt löpt amok. Att den politik som ledde till dagens dystra NU en gång häftigt debatterades, kritiserades, och att den negativa utvecklingen kunde förutses har fallit i glömska. Och när samtidshistorien kapas bort försvinner också känslan av att det finns politiska alternativ.

Alla vi som var emot EMU kunde förutse dagens kris, och en anledning till att rösta nej till EU överhuvudtaget var att EMU för att fungera kräver en federal europeisk statsbildning. När detta glöms bort infinner sig känslan att samtiden beror på naturlagar, och i avsaknad av det förflutna smalnar de många vägarna mot framtiden

av till en smal redan utstakad stig.

Vi tycker fortfarande att man ska kunna leva på a-kassan men hur länge till, snart kommer vi inte ihåg att det en gång var möjligt? Kent Persson fick backa om vad moderaterna sagt 2006, men hans syfte var att göra åtta procent till en normal nivå för arbetslöshet. Och jag är övertygad om att ekonomi- och samhällsreportrarna faktiskt tror på det, då de glömt att arbetslösheten en gång skapades av politiska beslut som ett led i Sveriges EU-anpassning.

Det eviga nuets diktatur är en borgerlig sådan, för i medievärlden finns sällan någon gårdag och det är lika förödande som avsaknaden av utopier.

Ann-Charlott Altstadt

EU vill sänka lönerna i Sverige

Den 30 maj kom EU-kommissionen med rekommendationer om hur EU:s olika medlemsländer ska sköta sin ekonomi.

Uppmaningen som Sverige fick var att sänka de lägsta lönerna. EU anser att Sverige bör "åtgärda de relativt höga lönerna i de lägre löneskalorna". På så vis kan löneflexibiliteten i landet öka och arbetsmarknaden förbättras. Av rekommendationerna framgår det också att EU vill minska skillnaderna i anställningsskyddet mellan fast och tillfälligt anställda, dvs. i klartext att försvaga Lagen om anställningsskydd [LAS].

Företrädare för Svenskt Näringsliv uttalade sig positivt om EU-kommissionens propäer, men från fackligt håll kom det skarp kritik.

– Det är oacceptabelt. Vi utgår ifrån att den svenska regeringen struntar i det här. Vi tycker inte att EU ska lägga sig i den svenska lönebildningen, säger Johan Danielsson på LO:s internationella avdelning, till tidningen Arbetet.

Enligt honom är uppmaningen om att sänka de lägsta lönerna och att sluta avtal på företagsnivå ett tydligt tecken på EU-kommissionens växande ambition att ta en större kontroll över lönebildningen i olika länder.

Johan Danielsson är kritisk mot hela det recept som EU förespråkar för att ta sig ur krisen.

– I två års tid har vi haft invändningar mot att krisen ska lösas genom sänkta löner och försämrat anställningsskydd. Vi har sett att det är en politik som inte fungerar, säger han.

Gösta Torstensson

Baktankar från en rabulistisk EU-motståndare

"KLASSHAT EXISTERAR ALLTID AV EN ANLEDNING", skriver Dan Jönsson i Dagens Nyheters kultur del. "Men hat är individuellt – det är först när det växlas in i en kollektiv vrede som det också kan bli en förändrande kraft. Hatet är vanmaktens svar på orättvisorna; vreden däremot är motståndets. Hatet är en spegelbild av underkastelsen; vreden förnekar den."

"AVSKAFFAD ARBETS RÄTT, HÖGA MARKNADSHYROR och lägre löner för redan lågt avlönade. Så ska eurosystemet försvaras, enligt den ekonomiska trojka som nu styr euroländernas framtid: Internationella valutafonden, EU-kommissionen och Europeiska centralbanken." Det skriver Martin Klepke, tidningen Arbetets politiske redaktör. Han fortsätter: "Spanska undersköterskor och grekiska stuveriarbetare ska alltså betala bankernas förluster. För det är just det allt handlar om. Bankerna ska med invånarnas pengar täcka förluster som skapades under finanskrisen, som nu utvecklats till en kris för hela eurovalutan. Men att låta vanliga arbetare betala för den tid då oseriösa banker lät utlåningen galoppa är orimligt och, vilket många ekonomer nu varnar för, det kan leda till än större instabilitet och oro i framtiden."

"INTRÄDET I EG KOMMER ATT MEDFÖRA de mest dramatiska förändringarna i Sverige på 100 år – ja kanske någonsin. Följden blir omfattande nedskärningar inom den offentliga sektorn, frysta transfereringar och privata lösningar inom samhällsservicen." Det skrev Peter Wallenberg i Dagens Industri i början av 90-talet. Idag vet vi att det inte var tomma ord. Det systemskifte som Sverige genomgått sedan inträdet i EU är förklaringen till att Wallenbergarna och de andra monopolkapitalisterna engagerat sig för att Sverige ska ge upp sin politiska självständighet och istället bli en vasallstat som alltmer styr ifrån Bryssel och de andra EU-metropolerna på behörigt avstånd från det svenska folket.

TORS DAGEN DEN 24 MAJ FICK JAG LÄRA MIG något nytt. Det finns en förening som heter Svenska Rikskapitalföreningen. På Dagens Industris debattsida tycker föreningens vd, Marie Reinius, att

marknadskrafterna måste "få större svängrum".

Som om den finanskris som hemsöker euroländerna inte finns. I vilken verklighet lever finansmarknadens "aktörer"? Föreslår ett studiebesök i Aten, Dublin eller Madrid för att träffa "verklighetens folk", som en ledare för ett parti som knappt längre existerar uttryckte sig.

"KRYMP EMU OCH SÄRSKILJ DET FRÅN EU så kan euron ha en chans att överleva. Men jag tror inte att det skadar att ha beredskap för att gå tillbaka till egna valutor igen."

Det sade Philippa Malmgren, amerikansk ekonomiexpert och vd för investmentbolaget Principalis, när hon talade på Dagens Industris bankkonferens i Stockholm den 23 maj.

I detta fall kan vi nog lita mer på den transnationella finansmarknadens "aktörer" än de federalistiska och verklighetsfrånvända byråkrater som befolkar korridorerna i EU-högkvarterens Bryssel.

DEN SENASTE TIDEN HAR JAG VIA INTERNET värvat under-tecknare av ett upprop mot euroländernas nya finanspakt. Bland annat har jag mejlat till samtliga 14 förbundsordföranden i LO. När detta skrivs [15 juni] är det bara fyra som har svarat. Byggnads Hans Tilly, Elektrikernas Jonas Wallin och Transports Lars Lindgren som ställer sig bakom uppropet samt IF Metalls Anders Ferbe. Han skriver: "Gösta, tack för din förfrågan, men vi har beslutat avstå från deltagande i eventuellt upprop. Med vänliga hälsningar. Anders Ferbe, Förbundsordförande IF Metall."

Vad är det som har hänt Anders? När vi tillsammans arbetade i maoistiska SKP i Jönköping i mitten på 70-talet, då bangade du inte för att delta i aktioner mot den politiska högerns och storföretagens krav på nyliberalt systemskifte.

"GREKLAND FÖRTJÄNAR DEMOKRATI", SKRIVER tidningen Arbetets politiske redaktör Martin Klepke. "Påtvångade nedskärningar äventyrar den."

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.